

ANNA RACZYŃSKA (urodzona w Bielsko-Białej, Polska) jest multidyscyplinarną artystką wizualną, wykładowczynią i badaczką, której twórczość charakteryzuje się dużym zaangażowaniem w kwestie społeczno-polityczne i kulturowe. Szczególną uwagę poświęca trwającym przemianom w Europie Środkowej i Wschodniej – od pozostałości komunizmu radzieckiego po rozwój neoliberalnego trendu w społeczeństwie masowym. Kwestionuje strukturalne napięcia między Wschodem a Zachodem, wsią a miastem, pracą a kapitałem, pieniędzmi a statusem, a także wielowarstwowe relacje władzy wynikające z interseksjonalności.

Jednym z głównych obszarów jej najnowszej działalności artystycznej i naukowej jest koncepcja pracy w wymiarze materialnym i niematerialnym, w tym feministyczny aspekt pracy emocjonalnej. Opierając się na teorii feministycznej i krytycznych badaniach nad pracą, Anna Raczyńska pokazuje, jak praktyki afektywne, relacyjne i opiekuńcze w małych wspólnotach czy w związkach międzyludzkich są głęboko powiązane z globalnymi systemami gospodarczymi. W tym kontekście jej prace podkreślają sprzeczności między abstrakcyjną logiką kapitalizmu a doświadczaną rzeczywistością ciał, emocji i codziennego życia.

Jej metodologia artystyczna opiera się na rozszerzonym rozumieniu rzeźby. Dzięki wykorzystaniu wielu różnych mediów i technik – takich jak druk cyfrowy, animacja 3D, obiekty, wideo, instalacje wielkoformatowe czy środowiska immersyjne – jej prace zacierają granice między światem cyfrowym a analogowym. Przedmioty codziennego użytku i produkowane masowo zostają przekształcone poprzez zmiany rozmiaru, materiału i formy, stając się metaforycznymi refleksjami na temat pracy, wartości i władzy. Poprzez zestawienie syntetycznych materiałów przemysłowych z organicznymi, miękkimi tkaninami jej realizacje wyrażają dialog między tym, co sztuczne i naturalne, trwałe i ułotne.

Kolejnym istotnym elementem twórczości Anny Raczyńskiej jest semiotyka. Przekładając język mówiony i pisany na kody wizualne, piktogramy i znaki, tworzy bezpośrednie, lecz niestabilne powiązania między słowami, obrazami i przedmiotami. Dzięki temu jej instalacje znajdują się na pograniczu komunikacji i materialności, w przestrzeni, w której znaczenie nie jest stałe, lecz wciąż negocjowane. Jednocześnie artystka wykorzystuje procesy konstrukcji i rekonstrukcji – zarówno materialnej, jak i koncepcyjnej – aby zrozumieć istniejące narracje, rozłożyć je na czynniki pierwsze i ostatecznie złożyć na nowo. Powtarzające się motywy legend słowiańskich i folkloru zderzają się na poziomie formalnym z chłodną, postindustrialną estetyką, ujawniając mechanizmy, dzięki którym znaczenie, pamięć i tożsamość są nieustannie tworzone i redefiniowane.

To powrót do przeszłości, przefiltrowany przez cyfrowego ducha czasu, który tworzy przestrzeń do krytycznej refleksji nad procesami transformacji społecznej, a także nad własną pozycją odbiorców w ramach współczesnych systemów afektu, opieki i pracy.

Anna Raczyńska uzyskała tytuł magistra sztuk pięknych w dziedzinie rzeźby na Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu, a następnie ukończyła studia podyplomowe w zakresie Sztuk Mediów na Akademii Sztuk Pięknych w Lipsku. Wystawiała swoje prace w Niemczech, Polsce, Anglii, Francji, Holandii i Szwajcarii, a także uczestniczyła w rezydencjach artystycznych we Francji, Holandii, Słowacji i Bułgarii. Jej prace znajdują się w kolekcjach Fundacji Kultury Wolnego Kraju Związku Saksonii (Die Kulturstiftung des Freistaates Sachsen), Kolekcji Sztuki Współczesnej Republiki Federalnej Niemiec (Bundeskunstsammlung) oraz w kolekcjach prywatnych. Od października 2021 r. do marca 2025 r. była wykładowczynią i asystentką pracowni w klasie instalacji i przestrzeni w Hochschule für Grafik und Buchkunst (HGB Leipzig).

Bio

Hay. The phantasmagorical work of Anna Raczyńska

97

Michalina Sablik

96

She extends her hands in front of her. On one of them I see a tattoo of the euro symbol. She arranges her fingers, framing a landscape in front of her. I know it very well. I can smell the image in my nostrils. We used to call it the smell of winter. Today we know it's the smoke from the chimneys of the concrete houses in the suburbs, the so-called cubes, that our grandparents built as a precautionary measure, for future-less multi-generational families in the 1970s. The last house on the street, and behind, is just a wheat

field and a view of the mountains. When you were a kid, you could hide there, walk the dog, and when you were a teenager you could pop out for a cigarette or drive an old Audi from Germany into the middle of it and make love in secret. The suburbs of Bielsko-Biała, a county town in southern Poland. I come from there too. Like her, I return from emigration once a year and look back nostalgically at the once green wasteland that has been built up with warehouses.

Just beyond the wheat fields, a bypass built with EU money makes noise. A dozen minutes and we are already on the expressway heading towards the West. From there you can smell a different

smell. The smell of money. Metallic, cold, pungent. It's enough to leave.

Work your fucking ass off for a few years.

99

Borders in the EU are becoming less and less visible. Symbolic signs on the side of highways. However, crossing them, you feel a change in the quality of the asphalt and the landscape. And something changes in you as well. Who are you when you cross the border? An exotic homo sovieticus? *Poor but sexy?*¹ A Euro-orphan? A citizen of the world? A child of the Erasmus generation? A digital nomad? You speak at least three languages. You practice a local accent, so nobody notices straight away. You graduated from universities and pay taxes. You have all those numbers, you stood in the office for. And the stubborn politics of identity will push you into rigid, essentialist categories anyway.

Identities are hybrids. Fluid, changeable, negotiated and always plural. Constructed of personal histories, memories, experiences, symbols, language, a sense of belonging and exclusion i.e. situated and embedded in a particular context. They tend to be temporary, layered, often contradictory. They are constantly "produced," constructed along with their representations, as Stuart Hall² wanted. Stretched between past and future, memory and fantasy. Constantly re-told and renegotiated according to

1 Agata Pyżik, *Poor but Sexy – Culture Clashes in Europe East and West*, 2014.

2 Stuart Hall, *Cultural Identity and Diaspora*, w: *Colonial Discourse and Post-Colonial Theory*, ed. Patrick Williams and Laura Chrisman, London 1994.

place, context, need for survival or resistance. Shaped by relationships with others, but above all by invisible systems of power, cultural narratives and social structures. By capitalism and its infrastructures, from which it is difficult to escape.

Anna Raczynska (For a brief moment, it was also known as Anna Steinhertz) has created a personal semiotics to talk about the paradox of borders, fluid identity and being in-between. Identity contradictions come into focus in

one of her most recognisable works, *Future Primitive* (2021). The object, made of Polish wheat and dried flowers, at first glance evokes the form of a traditional wreath, rooted in the Slavic ritual of thanksgiving for the harvest, appropriated by Catholicism. At the same time, its composition is arranged in the shape of the euro symbol – an

emblematic currency of the West, associated with a speculative economy, where the circulation of services and information has detached itself from material basics such as land, raw materials and manual labour. This work presents contradictory ideas about the relationship between the East and the West. The East appears as an agricultural, traditional and “delayed” space based on cyclical time, while the West represents linear progress and modern purity. *Future Primitive* becomes a commentary on the decades-long processes of labour migration from Poland’s peripheral, agricultural regions to Western European centres, and at the same time an irony towards the utopian promises of integration and unity within the European community. Moreover,

having been presented at exhibitions in recent years, it has taken on new meanings in connection with the Russian invasion of Ukraine, grain price issues and protests

relating to Europe’s so-called ‘New Green Deal’. The simplified euro symbol represents strength, embodies many meanings and political tensions.

The theme of money, power and economic status can also be found in other works by Raczynska, such as *A Monument to What Weighs Nothing but Costs Everything* (2021). A personal, everyday object is scaled to monstrous proportions and takes the form of a heavy metal ATM card, bearing the artist’s name and an expiration date, symbolically marking the end of her studies, at the academy. The work can be read as a critical

commentary on the reduction of subjectivity to an economic dimension. In this context, an individual’s identity is formed through their involvement in the banking system’s logic of visibility. The magnification and physical heaviness of the object, reinforce its oppressive character, making the bank card a physical symbol of the power of capital, exercised over the individual experience of everyday life. The Expiration Date encapsulates an existential fear of transience and critical reflections on the temporality of the ‘young artist’ status in a neoliberal society.

The euro pictogram also becomes an excuse to talk about the lives of artists in an economic and class context. A taboo subject.

After all, no one will admit that paying with a card and a smile on their face for Aperol spritz, during the Venice Biennale, is left with a dozen euros in their account for the next bank transfer. The economy of poverty is the elephant in the room of the art world regardless of age, or background. Only a few percent come out ahead financially and make a career, the rest function through scholarships, benefits, occasional commissions, and if they're lucky – they live in inherited housing or function with the support of a partner. Raczynska channels her fear of precarity through creativity, giving it a therapeutic dimension.

The boorish symbol of the euro returns as a phantasm. It organises the individual and global reality of desires and ambitions. The phantasm, according to Slavoj Žižek³, is a key concept taken and developed from Jacques Lacan's psychoanalysis, has an ideological function – It masks the lack of (or absence), obscures the Real and enables the subject to maintain the illusion of a coherent reality. It is an imaginary structure that sustains our desires and enables us to function in the social world, even though reality is full of contradictions, violence and emptiness. For artists in the East, the euro is a phantasm of security, belonging to the "real" art world and emancipation from poverty and local constraints. For the west, it is the phantasm of neutrality and "natural" economic order coming from the center. For the east, it is the phantasm of European unity and community despite inequality, migrant exploitation or social hierarchies, and the phantasm of cultural and civilisational advancement. The phantasm is not an opposition to reality, but rather a frame through which we perceive it.

3 Slavoj Žižek, *The Sublime Object of Ideology*, London, New York 1989.

On the other hand, in the work discussed earlier, Raczynska's title refers to American author John Zerzan's *Future Primitive and Other Essays* (1994), in which he criticised civilisation and technology as tools of enslavement, contrasting them with life before the agrarian

revolution – based on community, sensuality and balance with nature. Raczynska processes these ideas in the context of contemporary tensions between Europe's center and its periphery. In this sense, *Future Primitive* is not only a critique of the capitalist utopia of prosperity represented by the euro sign, but also an attempt to reclaim a political

imagination that could transcend the binary divisions of progress and backwardness. Raczynska doesn't glorify tradition so much, as she transforms it into a speculative gesture and asks whether a "primitive" tomorrow based on values other than money is possible.

A tomorrow that hasn't happened yet, but still looms on the horizon – like a sun-warmed highway, from which one can turn back at any moment. Where the smell of the artificial forest, from the Wunderbaum pendant, mixes with the dust of summer. In this

tomorrow, you can lie down among the ripening fields, close your eyes, and drink sweet juice from a plastic bag, as if the world knew no other economy than the moment. Without worrying about accent, income, background. Without being ashamed of having straw sticking out of one's shoes – for it is from this straw that a new story grows.